

Felip Osanz

El passat 4 de desembre va acabar una nova edició de la Mostra de València, cinema del Mediterrani, i ja van vint-i-tres. Caspa mediterrània, això és el que ficava als cartells que portaven mitja dotzena de persones que, llençant farina a l'escenari, van mirar de rebentar l'acte de cloenda. I efectivament, tot i que era difícil superar-se, ha estat l'edició més *cutre* i casposa que es recorda. Pensem només que ni tan sols va hi haver pel·lícula de cloenda, perquè allargava massa l'acte i ja ens adonàrem de l'alçada cinematogràfica de l'esdeveniment. A un li fa l'efecte que a altres festivals es veuen els errors i els encerts d'altres anys i es corregeixen uns i es fomenten els altres; aquí sembla ser al contrari: allò que més o menys estava bé es canvia i el que anava malament s'accentua.

La desorganització, desinformació, xaromisme, les presses d'última hora, per tant, es van portar fins al límit. En canvi, determinats aspectes cinematogràfics, com el poder veure un munt de cine, cicles paral·lels interessants i trencadors, una secció informativa de nivell, etc., enguany es van veure reduïts enormement. Els cicles paral·lels van ser bé casposos, com els dedicats als homenatjats Concha Velasco i J.L. Vázquez, bé projectats en males condicions —sense subtítols, amb so defectuós, format video...— com el de cine *traka*, o l'*scandale* que tan d'enrenou va aixecar en les instàncies més rànies, bé ja vistos com el de Bigas Luna, també homenatjat. Només se salvava de la cremà el del nou cine negre francès, cosa que no és dir gaire. En fi, el cinema mera anècdota, comparsa de les festetes diàries i refugi dels quatre que sempre hi som.

Deixant, doncs, això de banda, que ja comença a ser fatigós repetir cada any la mateixa lletania, afortunadament a nivell competitiu la cosa no va anar tan malament, tenint en compte els precedents. En la secció oficial, al costat de les usuals pedrades, es van poder veure quatre o cinc pel·lícules dignes de menció. La informativa, tot i la ja esmentada pobresa, va ser suportable i la secció *opera prima* ens va permetre de veure la producció estatal d'enguany on, com a totes les cases, hi ha de tot.

En la primera, el jurat presidit per J. L. Borau va atorgar la palmera d'or a l'agosarada *La chatte a deux têtes* (El cony de dos caps), del francès Jacques Nolot, que també va guanyar els premis al millor director i a la fotografia. La pel·lícula s'enfonsa en les foscores d'un cine pornogràfic sense cap mena de vel ni prevenció, captant amb la càmera tot el que passa en l'anonimat buscat de les seues butaques. Això va contrastant-se amb la humanitat comprensiva de l'exterior on la taquillera, el projeccionista i un client assidu conversen suaument de misèries i esperances, el temps passat, les oportunitats perdudes. És, sense dubte, brillant, valenta, dura, amb molt de sexe homosexual explícit —com ja ens va acostumar cert últim cine francès— que fa que les protestes de l'església i l'empresariat més carca pel cicle on es projectaven *Je vous salue Marie* o *La religiosa* resulten, si més no, iròniques. La guanyadora de la palmera de plata va ser l'algeriana *Inch'Allah dimanche* de Yamina Benguigui que també ha obtingut el premi a la millor interpretació femenina per a Fejria Deliba. Aquesta recrea brillantment i amb força les vivències d'una dona algeriana que, EN l'obertura del 74, se'n va amb els tres fills i la sogra a viure a França amb el seu marit que hi treballa, topant amb una societat estrangera i un món familiar difícilment suportable. La palmera de bronze va anar a *Desperado Square*, que també guanyà el guió, producció iraeliana de l'algerià Benny Torati que fa un retrat nostàlgic de la vida en una petita comunitat on es reobrirà el cinema, vint-i-cinc anys tancat per desavinences familiars. En la línia romàntica de *Cinema Paradiso* és de destacar la colla còmica que envolta l'acció principal. Com a premis menors va obtenir merescudament el de millor actor Peter Musevski de l'eslovena *Bread and milk* en el paper d'un exalcohòlic que recau, i el de la música que va anar a l'esbojarrada música estil Kusturica de la iugoslava *Boomerang*. Totes les que estan al palmarés són totes les que hi havia destacables, tret potser de la palestina *Ticket to Jerusalem* de Rachid Masharawi, que, amb molt pocs mitjans, fa un

retrat realista de la dura situació en els territoris ocupats.

En l'apartat d'opera prima el jurat presidit per Sigfrid Monleón que el guanyà l'any passat va premiar la ja premiada *Smoking room* de Julio Wallovits i Roger Gual que retrata de manera claustrofòbica i tensa les relacions en unes oficines, elevant-se des d'aquests presupòsits a al·legoria del món contemporani. Mereix una menció des del meu punt de vista el documental *Cravan vs Cravan* de Isàki Lacuesta que perfila la vida d'aquest personatge meitat poeta meitat boxador, que feu de la seua vida la seua màxima obra.

Respecte al premi del públic, si la cosa era un bunyol, l'equip de la pel·lícula *Cualquiera* va denunciar l'organització de trampa per atorgar el premi a *Old men in new cars* del danès Lasse Spang Olsen sense donar ni xifres ni mostrar actes ni voler-los donar explicacions i no descarten accions legals. El que faltava per acabar-ho!

Això i poc més, molt poc més —a última hora va aparèixer per aquí el cap de la boja productora americana Troma que va animar una mica la cosa— ha donat de si aquesta XXIII Mostra de València que sembla estar morint d'inanició i que ha aixecat més crítiques que mai, crítiques que no deixen de ser reiterades any rere any. D'altra banda, res fa pensar que hi hagi voluntat d'esmena. En fi, ¡què hi farem!, la València més rànica. ■

Ornella Muti
premiada a València